

Hovedstaden
Den 5. december 2016**Tanker om fremtidig drift af Naturstyrelsen arealer på
Kalvebod Fælled, dåvildtforvaltning, det gamle militære hegn,
rewilding og fremtidig drift.**

For at sikre en åben og inddragende proces omkring fastsættelse af målsætningen for den fremtidige drift på Kalvebod Fælled iværksættes et forløb, der skal tilgodese:

- Naturstyrelsens behov for afklaring af målet med driften af arealerne som led i udarbejdelse af en driftsplan for området og
- behovet for, at processen indgår i et samlet og struktureret forløb omkring den videre udvikling af Naturpark Amager.

Konkret sigtes der i regi af driftsplanlægningen mod afholdelse af et offentligt møde. Hertil inviteres bl.a. DOF, DN, Friluftsrådet, Dyrenes Beskyttelse, rewilding.dk. Der vil blive fremlagt forskellige bud på den fremadrettede forvaltning. Grundejer-/beboerforeninger i Ørestad, Tårnby m.v. vil også blive inviteret til mødet. Driftsplanen udstikker rammer for enhedens drift af arealerne med at 15-årigt sigte, planerne revideres hvert 6. år.

Naturparkrådet vil være en naturlig platform for at sikre en god dialog med interessenter og borgere.

I forlængelse af dette møde vil der komme et samlet borger- og interessentinddragelsesforløb vedrørende gennemførelsen af kommende initiativer i Naturpark Amager – med fokus på Blå Støttepunkter og Hovedindgange til naturparken. Dette forløb vil være arrangeret af alle 5 parter i naturparken.

Baggrund

Kalvebod Fælled er en del af Naturpark Amager der er et partnerskab mellem Naturstyrelsen, Københavns Kommune, Tårnby Kommune, Dragør Kommune og By & Havn, og det omfatter et sammenhængende areal på ca. 3.500 hektar, hvoraf Naturstyrelsen ejer ca. 2.500 hektar. Kalvebod Fælled udgør med sine ca. 2000 hektar en helt central del af Naturparken – også naturmæssigt.

Partnerskabet har med udsendelsen af en Naturparkplan 2015-2020 lanceret, hvilke indsatsområder der skal arbejdes med i denne femårsperiode.

Naturpark Amager er helt særlig med sin enestående beliggenhed midt i Hovedstaden. Det er både en forpligtigelse og en mulighed. Partnerskabet ønsker at udvikle natur- og friluftsværdierne og knytte natur og by tættere sammen. Der skal fortsat sikres en gunstig bevaringsstatus for Naturparkens

naturtyper og arter, og flere mennesker skal lære Naturpark Amager at kende og få glæde af dens natur og rekreative friluftsmuligheder.

Senest har partnerskabet samt flere fonde samlet bevilget ca. 100 mio. kr. til over en årrække at få gennemført indsatser med etablering af Blå Støttesteder, som kan give borgerne bedre adgang til vandet og dets mange oplevelsesmuligheder. Endvidere er der afsat økonomi til etablering af nye Hovedindgange, der med moderne kommunikationsmidler kan medvirke til at facilitere ture i Naturparken, som giver nye oplevelser og viden om naturen. Der vil være meget fokus på skolebørn og unge – naturvejledning og læring. Endvidere er der afsat midler til en indsats ift. Den Sociale Dimension, som bl. a. skal få nye brugergrupper, som normalt ikke bruger naturen, til at få glæde af de mange muligheder Naturparken indeholder.

Borger- og interessenter samt Naturparkrådet vil blive inddraget ift. den videre proces med realiseringen af de 100 mio. kr. i konkrete delprojekter, der vil kræve forskellige myndighedsgodkendelser.

Der er således indgået et partnerskab om udviklingen af Naturpark Amager. I forlængelse af fondsbevillingen til Naturpark Amager er der øget fokus på, hvad det beskyttede område (fredning, NATURA2000, Fuglebeskyttelse) kan bruges til. Der er kommet en mere levende debat.

Fredninger og anden beskyttelse

Som det fremgår af nedenstående, så giver lovgivning og EU-regler nogle klare mål om at bevare og fremme en lysåben natur med strandeng og vadefugle.

Kalvebod Fæled er en del af den store Kalvebodskile-fredning fra 1990. I fredningen er området udlagt som strandenge, strandoverdrev, overdrev og skov. Skoven udgøres af de to skove Pinseskoven og Fasanskoven.

Natura 2000-område nr. 143- Vestamager og havet syd for er en fælles EU beskyttelse af naturen. Kalvebod Fæled, som tidligere blev kaldt Vestamager, er en del af dette Natura 2000 område. Natura 2000 består af dels habitatområde H127 og Fuglebeskyttelsesområde F111.

Naturstyrelsen forfølger den plejeindsats, som er forskrevet i den Natura2000plejeplan der er udarbejdet for Natura2000 område 143. Indsatsen vil helt overvejende dreje sig om sikring af og/eller genindførelse af lysåbne forhold ved rydning af opvækst og drift (græsning) eller slåning af naturtyperne samt gennemførelse af en indsats over for invasive plantearter. For nogen vandafhængige naturtyper vil det desuden være afgørende at sikre en forbedret hydrologi. Fredningen har samme målsætning.

Naturstyrelsen skal altså sikre, at Kalvebod Fæled bliver et godt levested for vadefugle og andefugle. Det sker blandt andet ved at gøre området mere vådt med talrige opstemninger af grøfter, samtidig arbejdes der på, at skabe mulighed for tilførsel af rent vand i tørre perioder. Alt dette for at sikre fuglenes unger gode fødesøgningsmuligheder i mudderfladen mellem land og vand. Store dele af Kalvebod Fæled bliver i dag græsset af over 1000 køer. De skal sikre det åbne landskab og holde græsset kort, hvilket er ynglebetingelsen for især vadefuglene på udpegningsgrundlaget.

Området er i vid udstrækning endvidere omfattet af Naturbeskyttelseslovens beskyttelsesbestemmelser.

Dåvildt

Naturstyrelsen Hovedstaden – det daværende Jægersborg Skovdistrikt - udsatte i 1985-86 32 dåer og dåhjorte fra Dyrehaven. Dette skete umiddelbart efter området var blevet overtaget fra forsvaret.

Dådyr foretrækker at leve i områder med spredt bevoksning af løvtræer, nåletræer og krat, hvor jordbunden er dækket af frodige græsser og urter. Der må også gerne være store, åbne og steppeagtige græsområder samt dyrkede marker i nærheden.

Den gældende plejeplan for området fastsætter, at bestanden af dåvildt ikke må overstige 500 individer i sommerbestand, hvilket er højere end områdets bæreevne. Denne bestand ønsker Naturstyrelsen, at bringe ned på en bæredygtig bestandsstørrelse af flere grunde. Dels har den tiltagende våde hydrologi skabt en mindre egnet biotop for dåvildtet, det betyder også at fødegrundlaget er forringet. Og dels har det også betydet en større parasitbelastning i våde somre, hvor leverikter har opformeret sig i pytsnegle, med en stor dødelighed blandt dådyrene til følge. Endvidere ønsker Naturstyrelsen Hovedstaden, at bestanden af dåvildt er bæredygtig i den forstand, at det ikke er nødvendigt med supplerende vinterfodring.

Siden 2014 er der skudt flere dyr end tidligere. Naturstyrelsen Hovedstaden skønner, at områdets naturlige bæreevne er på 150-200 dyr i sommerbestand. Hvis området skal være et naturligt levested for en større bestand af klovbærende vildt hele året, vil det kræve intensiv dræning og flere træer. Det er i modstrid med de gældende målsætninger for Kalvebod Fælle, hvor Naturstyrelsen siden 1990 har hævet vandstanden i Klydesø, spærret de fleste stikgrøfter, samt ryddet 6-700 hektar skov og krat.

Naturstyrelsen Hovedstaden er i overvejelser om, hvorvidt det gamle militærhegn ind til Kongelunden skal åbnes, så dyrene kan søge bedre leveforhold, med tørt leje og bedre fødemuligheder.

Militær hegning

I perioden 1950 til 1984 blev Kalvebod Fælle anvendt som et militært skydeterræn. Af sikkerhedsmæssige grunde blev hele området derfor hegnet for at holde befolkningen ude af området. Fredningen har bl.a. til formål, at sikre og forbedre befolkningens adgang til det fredede areal. Det gamle militære hegn fungerer i dag som en unaturlig barriere for dyr og mennesker og virker hæmmende på sammenhængen mellem Naturparken og boligområderne på Amager. Særligt mellem Ørestad og det fredede areal er hegnet skæmmende, og giver begrænsninger i adgangen mellem by og natur.

Der vil fortsat være behov for hegning omkring eksempelvis folde i Naturparken, men der ligger et stort potentiale i at sikre en bedre tilgængelighed til Naturparken fra de omgivende byområder og sikre, at de besøgende ved, at de må færdes inden for foldene i Naturparken.

Der er ikke truffet beslutning om at fjerne hegnet. Naturstyrelsen vil i dialog med kommunerne, organisationer og naboer overveje mulighederne. Det er Naturstyrelsens vurdering, at det er realistisk med en bestand af dåvildt, der kan færdes på Kalvebod Fælle og det sydlige Amager herunder Kongelunden, da der har været en mindre bestand uden for hegnet de seneste 6-7 år.

Rewilding

Rewilding betyder at gøre noget vildt igen. Rewilding sigter mod bevarelse og genopretning af store områder med vild natur. Det sker ved at oprette fredede kerneområder uden produktion, genetablere sammenhæng mellem kerneområderne i netværk og indføre rovdyr og andre nøglearter som store græssende dyr, f.eks. vildsvin, vildheste, elge og bisonokser i den danske natur.

Der har været vist interesse for at udpege Kalvebod Fælled, som et rewilding område, hvor nogle af ovenstående principper for naturforvaltning ”slippes løs”. Det vil som udgangspunkt betyde, at yderhegnet bevares, de indre hegn nedlægges, og der udsættes store græssere, som helårsdyr. Det kunne være vilde exmoor-ponyer, som dem Naturstyrelsen har på Sydlangeland, eller bisonokser på Bornholm. Det er forventningen, at de store græssere vil skabe en mere dynamisk natur, hvor partielle nedbrud i skoven, vil skabe lysninger, nye skovbryn og dødt ved til glæde for en øget biodiversitet.

Naturstyrelsens umiddelbare vurderinger

Udfordringerne ved en ændret naturforvaltningspraksis, hvor rewildingmetoden gennemføres, kan blandt andet være på 3 fronter:

1. Beskyttelsesforhold. Det vurderes umiddelbart, at ophør af den intensive sommergræsning vil føre til højere sommervegetation, tilgroning og dermed konflikte med hensynet til store dele af udpegningsgrundlaget (strandenge og vadefugle). Opretholdelse af en sund og naturlig bestand af græssere vil fordre, at området gøres tørrere, hvilket også vil skade udpegningsgrundlaget.
2. Dyreetiske hensyn. Hvis den nuværende afvandingsmæssige situation opretholdes vil klov og hovbærende dyr formentlig mistrives på området i vinterhalvåret.
3. Tilgængelighed. En helårsbestand af store græssere, der færdes frit vil kunne skabe dilemmaer i.f.t. brugernes færdsel og aktiviteter i området.